

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. gruodžio 13 d.*

„Apeliacinis skundas – Ieškinys dėl žalos atlyginimo – SESV 340 straipsnio antra pastraipa – Pernelyg ilga proceso trukmė nagrinėjant dvi bylas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme – Ieškovių tariamai patirtos žalos atlyginimas – Turtinė žala – Su banko garantija susijusios išlaidos – Priežastinis ryšys – Delspinigiai – Neturtinė žala“

Sujungtose bylose C-138/17 P ir C-146/17 P

dėl atitinkamai 2017 m. kovo 17 d. ir kovo 22 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų

Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, atstovaujamo J. Inghelram ir Á. M. Almendros Manzano (C-138/17 P),

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Gascogne Sack Deutschland GmbH, buvusiai *Sachsa Verpackung GmbH*, įsteigta Vydoje (Vokietija),

Gascogne SA, įsteigta Sen Polyje prie Dakso (Prancūzija),

atstovaujamų advokatų F. Puel ir E. Durand,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai, atstovaujamai C. Urraca Caviedes, S. Noë ir F. Erlbacher,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

ir

Gascogne Sack Deutschland GmbH, įsteigta Vydoje,

Gascogne SA, įsteigta Sen Polyje prie Dakso,

atstovaujamos advokatų F. Puel ir E. Durand, (C-146/17 P),

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

* Proceso kalba: prancūzų.

Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, atstovaujamo J. Inghelram ir
Á. M. Almendros Manzano,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti pirmininko pavaduotoja R. Silva de
Lapuerta (pranešėja), teisėjai J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas N. Wahl,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2018 m. liepos 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Atitinkamais apeliaciniais skundais, viena vertus, Europos Sąjunga ir, kita vertus, *Gascogne Sack Deutschland GmbH* ir *Gascogne SA* prašo iš dalies panaikinti 2017 m. sausio 10 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne / Europos Sąjunga* (T-577/14, EU:T:2017:1, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas priteisė iš Europos Sąjungos sumokėti *Gascogne* 47 064,33 EUR turtinei žalai, kurią ši bendrovė patyrė dėl protingo bylų, kuriose priimti 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimai *Groupe Gascogne / Komisija* (T-72/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:671) ir *Sachsa Verpackung / Komisija* (T-79/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:674) (toliau kartu – bylos T-72/06 ir T-79/06), išnagrinėjimo termino pažeidimo, atlyginti, taip pat sumokėti *Gascogne Sack Deutschland* 5 000 EUR ir *Gascogne* 5 000 EUR neturtinei žalai, kurią šios bendrovės atitinkamai patyrė dėl minėto pažeidimo, atlyginti ir atmetė likusią ieškinio dalį.

Ginčų aplinkybės

- 2 2006 m. vasario 23 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Sachsa Verpackung GmbH*, vėliau tapusios *Gascogne Sack Deutschland*, ir *Groupe Gascogne SA*, vėliau tapusios *Gascogne*, ieškinius dėl 2005 m. lapkričio 30 d. Komisijos sprendimo C(2005) 4634 dėl procedūros pagal [SESV 101] straipsnį (byla COMP/F/38.354 – Pramoniniai maišai) (toliau – Sprendimas C(2005) 4634). Ieškiniuose jos iš esmės prašė Bendrojo Teismo panaikinti šį sprendimą, kiek jis yra susijęs su jomis, o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti joms skirtą baudą.
- 3 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimais *Groupe Gascogne / Komisija* (T-72/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:671) ir *Sachsa Verpackung / Komisija* (T-79/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:674) Bendrasis Teismas atmetė šiuos ieškinius.

- 4 2012 m. sausio 27 d. *Gascogne Sack Deutschland* ir *Groupe Gascogne* pateikė apeliacinius skundus dėl 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimų *Groupe Gascogne / Komisija* (T-72/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:671) ir *Sachsa Verpackung / Komisija* (T-79/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:674).
- 5 2013 m. lapkričio 26 d. sprendimais *Gascogne Sack Deutschland / Komisija* (C-40/12 P, EU:C:2013:768) ir *Groupe Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770) Teisingumo Teismas atmetė minėtus apeliacinius skundus.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 6 2014 m. rugpjūčio 4 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo SESV 268 straipsniu grindžiamus *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* ieškinius, pareikštus Europos Sąjungai, atstovaujamai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, dėl žalos, kurią šios bendrovės mano patyrusios dėl pernelyg ilgos proceso Bendrajame Teisme trukmės nagrinėjant bylas T-72/06 ir T-79/06, atlyginimo.
- 7 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas nusprendė:

- „1. Įpareigoti Europos Sąjungą, atstovaujamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, sumokėti *Gascogne* 47 064,33 EUR dydžio turtinės žalos, kurią ši bendrovė patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje [T-72/06 ir T-79/06], atlyginimą. Prie šio žalos atlyginimo pridedamos kompensacinės palūkanos, skaičiuojamos nuo 2014 m. rugpjūčio 4 d. iki šio sprendimo paskelbimo dienos pagal Eurostato (Europos Sąjungos statistikos tarnybos) šios bendrovės įsteigimo valstybėje narėje atitinkamu laikotarpiu nustatytą metinės infliacijos normą.
2. Įpareigoti [Europos Sąjungą], atstovaujamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, sumokėti *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* po 5 000 EUR neturtinės žalos, kurią šios bendrovės atitinkamai patyrė dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo byloje T-72/06 ir T-79/06, atlyginimą.
3. Prie kiekvienos iš 1 ir 2 punktuose nurodytų žalos atlyginimo sumų pridedamos palūkanos už praleistą terminą, skaičiuojamos nuo šio sprendimo paskelbimo iki visiško jų sumokėjimo, taikant palūkanų normą, kurią Europos Centrinis Bankas (ECB) taiko savo pagrindinėms perfinansavimo operacijoms, padidintą dviem procentiniais punktais.
4. Atmesti likusią ieškinio dalį.
5. [Europos Sąjunga], atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia bylinėjimosi išlaidas, kurias patyrė *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* ir kurios susijusios su nepriimtiniu grindžiamu prieštaravimu, dėl kurio priimta 2015 m. vasario 2 d. Nutartis *Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne / Europos Sąjunga* (T-577/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:80).
6. *Gascogne Sack Deutschland*, *Gascogne* ir [Europos Sąjunga], atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, padengia savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su ieškiniu, dėl kurio priimtas šis sprendimas.
7. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.“

Šalių reikalavimai

- 8 Apeliaciniu skundu byloje C-138/17 P Europos Sąjunga Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą,
 - atmesti kaip nepagrįstą *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* pirmojoje instancijoje pateiktą prašymą atlyginti 187 571 EUR žalą, kurią jos tariamai patyrė dėl papildomų banko garantijos mokėjimų pasibaigus protingam terminui, ir
 - priteisti iš *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* bylinėjimosi išlaidas.
- 9 *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.
- 10 Europos Sąjunga Teisingumo Teismo prašo patenkinti apeliacinį skundą visais jo aspektais.
- 11 Apeliaciniu skundu byloje C-146/17 P *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* Teisingumo Teismo prašo:
- iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją, priimti galutinį sprendimą dėl finansinės kompensacijos už apeliančių patirtą turtinę ir neturtinę žalą pagal ieškovių pirmojoje instancijoje pateiktus prašymus ir
 - priteisti iš Europos Sąjungos bylinėjimosi išlaidas.
- 12 Europos Sąjunga Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą kaip iš dalies nereikšmingą ir iš dalies nepagrįstą ir bet kuriuo atveju kaip nepagrįstą,
 - priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.
- 13 2018 m. balandžio 17 d. pirmosios kolegijos pirmininko nutartimi bylos C-138/17 P ir C-146/17 P buvo sujungtos, kad būtų bendrai pateikta išvada ir priimtas sprendimas.

Dėl apeliacinių skundų

- 14 Grįsdama apeliacinį skundą byloje C-138/17 P Europos Sąjunga nurodo tris pagrindus.
- 15 Apeliacinis skundas byloje C-146/17 P grindžiamas septyniais pagrindais.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-138/17 P pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

- 16 Nurodydama pirmąjį pagrindą Europos Sąjunga, apeliante byloje C-138/17 P, tvirtina, jog konstatuodamas, kad egzistuoja pakankamai tiesioginis protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino pažeidimo ir nuostolių, kurių patyrė *Gascogne* dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas minėtas terminas, priežastinis ryšys, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai aiškino sąvoką „priežastinis ryšys“.
- 17 Visų pirma Europos Sąjunga mano, kad Bendrasis Teismas rėmėsi klaidinga prielaida, kad pasirinkimas pateikti banko garantiją atliekamas vieninteliu laiko momentu, t. y. „pirminio pasirinkimo“ pateikti šią garantiją momentu. Kadangi pareiga mokėti baudą egzistavo visu proceso Sąjungos teismuose laikotarpiu ir net po jo, nes bauda nebuvo panaikinta, ieškovės pirmojoje instancijoje turėjo galimybę sumokėti baudą ir taip įvykdyti šią pareigą. Kadangi šios ieškovės turėjo galimybę bet kuriuo momentu sumokėti baudą, jų pačių pasirinkimas pakeisti šį mokėjimą banko garantija yra tęstinis pasirinkimas, kurį jos tęsė visu proceso laikotarpiu. Taigi pagrindinė su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo priežastis yra jų pačių pasirinkimas nemokėti baudos ir pakeisti šį mokėjimą banko garantija, o ne protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimas.
- 18 Komisija pritaria Europos Sąjungos argumentams.
- 19 *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne*, kitos apeliacinio proceso byloje C-138/17 P šalys, tvirtina, viena vertus, kad Bendrasis Teismas buvo teisingas, kai nagrinėjama atveju netaikė jurisprudencijos, be kita ko, suformuotos 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimu *Holcim (Deutschland) / Komisija* (T-28/03, EU:T:2005:139, 121–123 punktai) ir 2007 m. gruodžio 12 d. Nutartimi *Atlantic Container Line ir kt. / Komisija* (T-113/04, nepaskelbta Rink., EU:T:2007:377, 39 ir 40 punktai), nes, kaip skundžiamo sprendimo 121 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, nagrinėjamo atvejo faktinės aplinkybės iš esmės skiriasi nuo minėtoje jurisprudencijoje nurodytų bylų faktinių aplinkybių, ir, kita vertus, kad tame sprendime teisiniu požiūriu pakankamai apibūdintas Bendrojo Teismo padaryto pažeidimo ir *Gascogne* patirtos žalos priežastinio ryšio buvimas.
- 20 Be to, *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* pažymi, jog tai, kad Europos Sąjunga kelia klausimų dėl paties žalos atlyginimo principo ir atmeta visus reikalavimus atlyginti jų patirtą žalą, nors 2013 m. lapkričio 26 d. sprendimuose *Gascogne Sack Deutschland / Komisija* (C-40/12 P, EU:C:2013:768) ir *Groupe Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770) Teisingumo Teismas pats pripažino ir tai, kad proceso trukmė buvo pernelyg ilga, ir žalos, atsiradusios dėl šio trukmės, buvimo principą, yra „piktnaudžiavimas procesu“.
- 21 Todėl *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* prašo atmesti šį pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 22 Reikia priminti, kad, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta priežastinio ryšio sąlyga susijusi su pakankamai tiesioginiu Sąjungos institucijų elgesio ir žalos priežastiniu ryšiu, kurį turi įrodyti ieškovas, todėl elgesys, kuriuo kaltinama institucija, turi būti pagrindinė žalos priežastis (2011 m. kovo 31 d. Nutarties *Mauerhofer / Komisija*, C-433/10 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2011:204, 127 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 23 Taigi siekiant nustatyti tiesioginį elgesio, kuriuo kaltinamas Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, ir nurodytos žalos priežastinį ryšį, reikia išsiaiškinti, ar protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino pažeidimas yra pagrindinė žalos, atsiradusios dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, atitinkančiu minėto termino viršijimo laikotarpį, priežastis.

- 24 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog nagrinėdamas ieškinį dėl žalos atlyginimo, pareikštą Komisijai, be kita ko, siekiant, kad būtų atlygintos su garantija susijusios išlaidos, kurias patyrė apeliančės, norėdamos sustabdyti sprendimų dėl pagrindinėje byloje aptariamų eksporto gražinamųjų išmokų susigrąžinimo galiojimą (vėliau šie sprendimai buvo atšaukti), Teisingumo Teismas nusprendė, kad kai sprendimu, kuriuo nurodoma sumokėti baudą, suteikiama ir galimybė pateikti užstatą, skirtą šiam mokėjimui ir delspinigiams užtikrinti, laukiant, kol bus nuspręsta dėl ieškinių, pareikšto dėl šio sprendimo, žala, kurią sudaro su garantija susijusios išlaidos, kyla ne iš minėto sprendimo, bet iš paties suinteresuotojo asmens pasirinkimo pateikti garantiją, o ne nedelsiant įvykdyti pareigą gražinti. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas konstatavo, kad nėra jokio tiesioginio elgesio, kuriuo kaltinta Komisija, ir nurodytos žalos priežastinio ryšio (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 118 ir 120 punktus).
- 25 Skundžiamo sprendimo 121 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino viršijimo ir su banko garantija susijusių išlaidų patyrimo laikotarpiu, kai buvo viršytas terminas, ryšio negalėjo nutraukti pirminis *Gascogne* pasirinkimas nemokėti Sprendimu C(2005) 4634 skirtos baudos iš karto ir pateikti banko garantiją.
- 26 Konkrečiai kalbant, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 119 ir 120 punktų, abi aplinkybės, kuriomis Bendrasis Teismas rėmėsi priešdamas prie to sprendimo 121 punkte išdėstytos išvados, yra, viena vertus, tai, kad tuomet, kai *Gascogne* pateikė banko garantiją, protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo nebuvo galima numatyti ir kad ši bendrovė galėjo pagrįstai tikėtis, jog minėti ieškiniai bus išnagrinėti per protingą terminą, ir, kita vertus, tai, kad protingas bylos išnagrinėjimo terminas buvo viršytas vėliau, negu *Gascogne* nusprendė pateikti minėtą garantiją.
- 27 Pažymėtina, kad abi skundžiamo sprendimo 119 ir 120 punktuose Bendrojo Teismo nurodytos aplinkybės neturi reikšmės konstatuojant, kad protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino pažeidimo ir *Gascogne* patirtos žalos dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas minėtas terminas, priežastinio ryšio negalėjo nutraukti šios įmonės pasirinkimas pateikti tą garantiją.
- 28 Iš tiesų taip būtų tik tuo atveju, jeigu būtų privaloma išlaikyti banko garantijos galiojimą, t. y. jeigu įmonė, pareiškusi ieškinį dėl Komisijos sprendimo, kuriuo jai skirta bauda, ir nusprendusi pateikti banko garantiją tam, kad iš karto neįvykdytų šio sprendimo, prieš paskelbiant teismo sprendimą dėl šio ieškinių neturėtų teisės sumokėti minėtos baudos ir nutraukti jos pateiktos banko garantijos.
- 29 Kaip išvados 37, 49 ir 50 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, dėl banko garantijos galiojimo išlaikymo, kaip ir jos pateikimo, laisvai sprendžia atitinkama įmonė, atsižvelgdama į savo finansinius interesus. Iš tiesų Sąjungos teisėje nėra tokios nuostatos, kuria būtų kliudoma šiai įmonei bet kuriuo metu nutraukti jos pateiktą banko garantiją ir sumokėti skirtą baudą, jeigu, atsižvelgiant į pasikeitusias aplinkybes, palyginti su aplinkybėmis, buvusiomis pateikiant šią garantiją, ta įmonė mano, kad šis pasirinkimas jai yra naudingesnis. Taip, be kita ko, galėtų būti, jeigu, atsižvelgdama į proceso Bendrajame Teisme eigą, aptariama įmonė manytų, kad sprendimas bus priimtas vėliau, nei ji iš pradžių tikėjosi, todėl su banko garantija susijusios išlaidos bus didesnės, nei ji iš pradžių numatė pateikdama šią garantiją.
- 30 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į tai, kad, viena vertus, 2009 m. rugsėjo mėn., t. y. praėjus 43 mėnesiams po ieškinių pareiškimo byloje T-72/06 ir T-79/06, dar net nebuvo surengta žodinis proceso dalies, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 63 punkte Bendrojo Teismo išdėstytų teiginių, ir, kita vertus, terminas, kurį pati *Gascogne* ieškinyje pirmojoje instancijoje laikė įprastu terminu ieškiniams dėl panaikinimo konkurencijos srityje išnagrinėti, būtent yra 43 mėnesiai, reikia konstatuoti, jog vėliausiai 2009 m. rugsėjo mėn. *Gascogne* negalėjo nežinoti, kad proceso trukmė minėtose bylose gerokai viršijo jos iš pradžių numatytą trukmę, ir ji galėjo dar kartą persvarstyti galimybę išlaikyti banko garantijos galiojimą, atsižvelgdama į papildomas išlaidas, kurių gali susidaryti dėl šios garantijos galiojimo išlaikymo.

- 31 Tokiomis aplinkybėmis protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino pažeidimas negali būti pagrindinė priežastis, lėmusi *Gasconne* patirtą žalą dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas šis terminas. Kaip išvados 58 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tokia žala atsirado dėl pačios *Gasconne* sprendimo išlaikyti banko garantijos galiojimą visu proceso tose bylose laikotarpiu, nepaisant dėl to kylančių finansinių padarinių.
- 32 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog konstatuodamas, kad egzistuoja pakankamai tiesioginis protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino pažeidimo ir nuostolių, kurių patyrė *Gasconne* dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas šis terminas, priežastinis ryšys, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai aiškino sąvoką „priežastinis ryšys“.
- 33 Galiausiai, kitų apeliacinio proceso šalių argumentai, kad nagrinėjant bylą C-138/17 P apeliančės veiksmai gali būti laikomi „piktnaudžiavimu procedūra“, negali paneigti šio vertinimo.
- 34 Iš tiesų, nors 2013 m. lapkričio 26 d. sprendimuose *Gasconne Sack Deutschland / Komisija* (C-40/12 P, EU:C:2013:768, 102 punktas) ir *Groupe Gasconne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770, 96 punktas) Teisingumo Teismas konstatavo, jog Bendrasis Teismas nepaisė reikalavimų, susijusių su protingo bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo termino laikymusi, vis dėlto, kaip išvados 60 punkte pažymėjo generalinis advokatas, priešingai, nei tvirtina kitos apeliacinio proceso šalys, minėtuose sprendimuose Teisingumo Teismas vis tik nepripažino, kad dėl tokio nepaisymo padaryta žalos.
- 35 Priešingai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikalavimas atlyginti žalą, atsiradusią dėl to, kad Bendrasis Teismas nesilaikė protingo bylos išnagrinėjimo termino, turi būti pateiktas pačiam Bendrajam Teismui ir kad tas teismas, nagrinėdamas jam šiuo klausimu pateiktus įrodymus, turi įvertinti nurodomos žalos realumą ir šios žalos ir pernelyg ilgos ginčijamos teismo proceso trukmės priežastinį ryšį (šiuo klausimu žr. 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Gasconne Sack Deutschland / Komisija*, C-40/12 P, EU:C:2013:768, 90 ir 94 punktus ir 2013 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Groupe Gasconne / Komisija*, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 84 ir 88 punktus).
- 36 Kadangi ši pagrindą reikia pripažinti pagrįstu, skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktas turi būti panaikintas, o dėl Europos Sąjungos nurodytų apeliacinio skundo byloje C-138/17 P antrojo ir trečiojo pagrindų sprendimo priimti nereikia.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-146/17 P pirmųjų trijų pagrindų

- 37 Nurodant apeliacinio skundo byloje C-146/17 P pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį pagrindus tvirtinama, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai aiškino ir taikė draudimą priimti sprendimą *ultra petita*, pateikė prieštarigus dvejopus motyvus, kiek tai susiję su patirtos turtinės žalos atlyginimu, ir pažeidė apeliančių teisę į gynybą.
- 38 Kadangi šie pagrindai susiję su Bendrojo Teismo priteisto turtinės žalos, kurią patyrė *Gasconne* dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo laikotarpiu, kai buvo viršytas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, atlyginimo suma ir, kaip matyti iš šio sprendimo 36 punkto, skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktas buvo panaikintas, nebereikia nagrinėti minėtų pagrindų.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-146/17 P ketvirtojo ir penktojo pagrindų

Šalių argumentai

- 39 Nurodydamos ketvirtąjį pagrindą *Gasconne Sack Deutschland* ir *Gasconne*, apeliančės byloje C-146/17 P, tvirtina, jog konstatuodamas, kad nereikia tenkinti jų prašymo atlyginti patirtą neturtinę žalą, nes pagal 2013 m. lapkričio 26 d. sprendimais *Gasconne Sack Deutschland / Komisija* (C-40/12 P,

EU:C:2013:768) ir *Groupe Gascogne / Komisija* (C-58/12 P, EU:C:2013:770) suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teismas, nagrinėdamas ieškinį dėl žalos atlyginimo, negali kvestionuoti baudos dydžio dėl protingo bylos išnagrinėjimo termino nesilaikymo, Bendrasis Teismas padarė akivaizdžią teisės klaidą, kai aiškino šią jurisprudenciją.

- 40 Apeliančių teigimu, iš šio sprendimo 39 punkte nurodytų Teisingumo Teismo sprendimų matyti, kad dėl pernelyg ilgos proceso Bendrajame Teisme trukmės negali būti panaikinta arba sumažinta bauda, kai sprendimas dėl ieškinio priimamas naudojantis neribota jurisdikcija, kadangi su šia trukme susijusios žalos atlyginimo klausimas turi būti sprendžiamas vykdant *ad hoc* procesą, nes pernelyg ilga proceso trukmė nepriklauso nuo to, kuo pagrįsta sankcija. Taigi šiais sprendimais nenustatoma jokio ryšio tarp sumos, kuri, nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, gali būti priteista žalai, patirtai dėl pernelyg ilgos proceso Bendrajame Teisme trukmės, atlyginti, ir baudos, skirtos už antikonkurencinius veiksmus, dydžio. Priešingai, pozicija, kurios minėtuose sprendimuose laikėsi Teisingumo Teismas, grindžiama „absoliučiu sandarumu“ tarp šių dviejų aspektų.
- 41 Nurodydamos penktąjį pagrindą *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* laikosi nuomonės, kad atsisakydamas patenkinti jų prašymą atlyginti patirtą neturtinę žalą, nes, atsižvelgiant į jos dydį, priteisus tokį žalos atlyginimą nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis būtų kvestionuojamas joms skirtos baudos dydis, Bendrasis Teismas panaikino SESV 256 straipsnio 1 dalies ir 340 straipsnio 2 dalies, kuriomis konkrečiai siekiama nustatyti veiksmingą teisių gynimo priemonę asmenims, patyrusiems Sąjungos institucijų padarytą žalą, visų pirma žalą, atsiradusią dėl pernelyg ilgos proceso Sąjungos teisme trukmės, ir sudaryti tiems asmenims sąlygas, kad būtų priteistas tinkamas visos patirtos žalos atlyginimas, ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą veiksmingumą ir jas pažeidė.
- 42 Europos Sąjunga, kita apeliacinio proceso byloje C-146/17 P šalis, tvirtina, kad šie pagrindai yra nereikšmingi ir bet kuriuo atveju nepagrįsti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 43 Ketvirtuoju ir penktuoju pagrindais apeliančės ginčija skundžiamo sprendimo 163 punkte atliktą Bendrojo Teismo vertinimą.
- 44 Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 155–165 punktų, toks vertinimas yra papildomas to sprendimo motyvas, nes Bendrojo Teismo sprendimas netenkinti prašymo priteisti 500 000 EUR patirtai neturtinei žalai atlyginti pakankamai pagrįstas skundžiamo sprendimo 160 punkte, jo turinio apeliančės neginčija.
- 45 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją dėl Bendrojo Teismo sprendimo perteklinių motyvų pateikti kaltinimai negali lemti šio sprendimo panaikinimo, todėl yra nereikšmingi (2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *SV Capital / ABE*, C-577/15 P, EU:C:2016:947, 65 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 46 Dėl tos priežasties ketvirtasis ir penktasis pagrindai turi būti atmesti kaip nereikšmingi.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-146/17 P šeštojo pagrindo

Šalių argumentai

- 47 Nurodydamos šeštąjį pagrindą *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* tvirtina, jog priteisdamos kiekvienai iš jų po 5 000 EUR patirtai neturtinei žalai atlyginti, nors Bendrasis Teismas, viena vertus, konstatavo, kad neturtinės žalos atlyginimas negali kvestionuoti, netgi iš dalies, Komisijos skirtos baudos, ir, kita vertus, aiškiai pripažino, kad apeliančės patyrė neturtinę žalą, kurią, kaip buvo nurodyta

skundžiamo sprendimo 165 punkte, reikia atlyginti atsižvelgiant į „protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo mastą“ ir „šio ieškinio veiksmingumą“, Bendrasis Teismas formaliai sau paprieštaravo.

- 48 Europos Sąjunga laikosi nuomonės, kad šis pagrindas yra nereikšmingas ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 49 Nurodydamos šestąjį pagrindą apeliančios tvirtina, kad skundžiamo sprendimo motyvai yra priešaringi dviem aspektais.
- 50 Pirma, dėl argumentų, kad yra prieštaravimas tarp, viena vertus, skundžiamo sprendimo 161–164 punktų ir, kita vertus, to sprendimo 165 punkto, pakanka pažymėti, jog skundžiamo sprendimo rezoliucinė dalis, kiek tai susiję su mažesnės nei 500 000 EUR sumos priteisimu neturtinei žalai atlyginti, kaip matyti iš šio sprendimo 44 punkto, yra pakankamai pagrįsta skundžiamo sprendimo 160 punkte. Taigi šie argumentai, kuriais siekiama ginčyti skundžiamo sprendimo 161–165 punktus, yra nereikšmingi, todėl pagal šio sprendimo 45 punkte nurodytą jurisprudenciją turi būti atmesti.
- 51 Antra, dėl argumentų, kad skundžiamo sprendimo 165 punkte yra prieštaravimas, pažymėtina, jog dėl to, kad Bendrojo Teismo priteista suma neturtinei žalai, kurią apeliančios patyrė dėl netikrumo planuojant, kokius sprendimus priimti, ir valdant bendroves, atlyginti siekia tik 5 000 EUR, neatmestina galimybė, kad Bendrasis Teismas atsižvelgė į protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo mastą ir to ieškinio veiksmingumą.
- 52 Todėl skundžiamo sprendimo 165 punkte nėra jokio prieštaravimo.
- 53 Taigi šeštasis pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nereikšmingas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl apeliacinio skundo byloje C-146/17 P septintojo pagrindo

Šalių argumentai

- 54 Nurodydamos septintąjį pagrindą *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* tvirtina, jog tik teigdamas, pirma, skundžiamo sprendimo 154 punkte, kad „konstatavimo <...>, kad pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas, atsižvelgiant į šio pažeidimo dalyką ir šiurkštumą, pakanka, kad ieškovėms būtų atlyginta už nurodytą pakenkimą jų reputacijai“, ir, antra, skundžiamo sprendimo 165 punkte, kad „kiekvienai iš ieškovių skiriama 5000 EUR suma yra tinkamas žalos, kurią jos patyrė dėl ilgalaikio neužtikrintumo nagrinėjant bylas <...>, atlyginimas“, tačiau nepateikdamas jokių pagrindžiančių duomenų, Bendrasis Teismas neabejotinai neįvykdė pareigos motyvuoti.
- 55 Europos Sąjunga prašo atmesti šį pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 56 Pateikdamos septintąjį pagrindą apeliančios kaltina Bendrąjį Teismą nepakankamai motyvavus skundžiamą sprendimą.
- 57 Pirma, dėl kaltinimo, kuriuo siekiama ginčyti skundžiamo sprendimo 154 punktą, iš to sprendimo 151–154 punktų, susijusių su tariamu apeliančių nurodytu pakenkimu reputacijai, ir, be kita ko, iš to paties sprendimo 154 punkte vartojamų žodžių „kad ir kaip būtų“ matyti, kad pastarajame punkte

pateiktas vertinimas yra antraeilis motyvas, nes skundžiamo sprendimo 153 punkte išdėstyto motyvo pakanka, kad būtų atmestas prašymas atlyginti žalą, kiek tai susiję su tokiu tariamu pakenkimu reputacijai.

- 58 Taigi remiantis šio sprendimo 45 punkte nurodyta jurisprudencija, šis kaltinimas yra nereikšmingas, todėl turi būti atmestas.
- 59 Antra, dėl kaltinimo, kuriuo siekiama ginčyti skundžiamo sprendimo 165 punktą, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją sprendimas turi aiškiai ir nedviprasmiškai atspindėti Bendrojo Teismo motyvus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų suprasti jo priėmimo priežastis, o Teisingumo Teismas – vykdyti teisminę kontrolę (žr., be kita ko, 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *France Télécom / Komisija*, C-202/07 P, EU:C:2009:214, 29 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 60 Be to, reikia priminti, jog konkrečiomis ieškinių dėl žalos atlyginimo aplinkybėmis Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad jeigu Bendrasis Teismas nustato, kad padaryta žala, tik jis turi jurisdikciją pagal pareikštą reikalavimą vertinti žalos atlyginimo būdą ir dydį. Tačiau tam, kad Teisingumo Teismas galėtų vykdyti Bendrojo Teismo sprendimų teisminę kontrolę, tie sprendimai turi būti pakankamai motyvuoti ir, kalbant apie žalos vertinimą, juose turi būti numatyti kriterijai, į kuriuos atsižvelgta nustatant priteistą sumą (2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 50 ir 51 punktai ir nurodyta jurisprudencija).
- 61 Kaip išvados 100 punkte pažymėjo generalinis advokatas, skundžiamo sprendimo 147–157 punktuose Bendrasis Teismas visų pirma išdėstė pakankamai priežasčių, dėl kurių konstatavo, kad apeliančių nurodyta vienokia neturtinė žala buvo pakankamai įrodyta, o kitokia neturtinė žala – ne. Paskui skundžiamo sprendimo 158 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, nustatyta neturtinė žala, t. y. žala, patirta dėl ilgalaikio neužtikrintumo būsenos, kurioje apeliančės buvo atsidūrusios atitinkamai vykstant procesui bylose T-72/06 ir T-79/06, negali būti visiškai atlyginta konstatavimu, kad pažeistas protingas bylos išnagrinėjimo terminas. Galiausiai, skundžiamo sprendimo 159–164 punktuose Bendrasis Teismas nurodė kriterijus, į kuriuos atsižvelgė nustatydamas sumą, skirtą žalai atlyginti.
- 62 Tokiomis aplinkybėmis apeliančės negali kaltinti Bendrojo Teismo neįvykdžius pareigos motyvuoti, kai skundžiamo sprendimo 165 punkte jis nusprendė, kad kiekvienai iš apeliančių priteisiama 5 000 EUR suma, visų pirma atsižvelgiant į protingo bylos išnagrinėjimo termino pažeidimo mastą, apeliančių elgesį, būtinybę užtikrinti Sąjungos konkurencijos teisės normų laikymąsi ir į ieškinio pirmojoje instancijoje veiksmingumą, yra tinkamas žalos, kurią jos patyrė dėl ilgalaikio neužtikrintumo vykstant procesui bylose T-72/06 ir T-79/06, atlyginimas.
- 63 Taigi septintasis pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nereikšmingas ir iš dalies nepagrįstas.
- 64 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad visas apeliacinis skundas byloje C-146/17 P turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

- 65 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą.

- 66 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas mano, kad reikia priimti galutinį sprendimą dėl *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* pareikšto ieškinio dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista atlyginti tariamą žalą, patirtą dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo terminui.
- 67 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos deliktinės atsakomybės, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, atsiradimas siejamas su visų sąlygų įvykdymu, t. y. veiksmy, kuriais kaltinama Sąjungos institucija, neteisėtumu, žalos realumu ir priežastinio ryšio tarp institucijos veiksmy ir nurodytos žalos buvimu (2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Ledra Advertising ir kt. / Komisija ir ECB*, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 64 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 68 Kaip skundžiamo sprendimo 53 punkte priminė Bendrasis Teismas, jeigu viena iš šių sąlygų neįvykdyta, turi būti atmestas visas ieškiny ir nereikia nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų (1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Atlanta / Europos bendrija*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 punktą ir nurodyta jurisprudencija). Be to, Sąjungos teismas neprivalo nagrinėti šių sąlygų tam tikra nustatyta tvarka (2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 69 Dėl šio sprendimo 22–32 punktuose išdėstytų motyvų *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* Bendrajame Teisme pareikštas ieškiny dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista 187 571 EUR suma tariamai turtinei žalai, atsiradusiai dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylų T-72/06 ir T-79/06 išnagrinėjimo terminui, atlyginti, turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 71 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikytiną apeliaciniam procesui pagal minėto reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 72 Kadangi Europos Sąjunga reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne*, o jos pralaimėjo apeliacines bylas C-138/17 P ir C-146/17 P, šios bendrovės, be savo bylinėjimosi išlaidų, turi padengti visas Europos Sąjungos bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šiuos du apeliacinius skundus.
- 73 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį, viena vertus, Europos Sąjunga ir, kita vertus, *Gascogne Sack Deutschland* ir *Gascogne* padengia savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesu pirmojoje instancijoje.
- 74 Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalyje, taikomoje apeliaciniam procesui pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, numatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo išlaidas. Be to, pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį, jeigu įstojusi į bylą šalis pirmojoje instancijoje, pati nepateikusi apeliacinio skundo, dalyvauja Teisingumo Teisme vykstančio proceso rašytinėje arba žodinėje dalyje, Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad ši įstojusi į bylą šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

⁷⁵ Komisija, kuri buvo įstojusi į bylą šalis pirmojoje instancijoje ir dalyvavo rašytinėje apeliacinio proceso byloje C-138/17 P dalyje, padengia savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje instancijoje ir nagrinėjant šį apeliacinį skundą byloje C-138/17 P.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Panaikinti 2017 m. sausio 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimo *Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne / Europos Sąjunga* (T-577/14, EU:T:2017:1) rezoliucinės dalies 1 punktą.
2. Atmesti *Gascogne Sack Deutschland GmbH* ir *Gascogne SA* pateiktą apeliacinį skundą byloje C-146/17 P.
3. Atmesti *Gascogne Sack Deutschland GmbH* ir *Gascogne SA* pareikštą ieškinį dėl žalos atlyginimo, kiek juo siekiama, kad būtų priteista 187 571 EUR suma tariamai turtinei žalai, atsiradusiai dėl su banko garantija susijusių išlaidų mokėjimo praėjus protingam bylą, kuriose priimti 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimai *Groupe Gascogne / Komisija* (T-72/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:671) ir *Sachsa Verpackung / Komisija* (T-79/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:674), išnagrinėjimo terminui, atlyginti.
4. *Gascogne Sack Deutschland GmbH* ir *Gascogne SA*, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia visas Europos Sąjungos, atstovaujamos Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šiuos apeliacinius skundus, ir savo bylinėjimosi išlaidas pirmojoje instancijoje.
5. Europos Sąjunga, atstovaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, padengia savo bylinėjimosi pirmojoje instancijoje išlaidas.
6. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje instancijoje ir nagrinėjant apeliacinį skundą byloje C-138/17 P.

Parašai.